

Národní knihovna a Microsoft spouštějí první společnou aktivitu na podporu AI gramotnosti v ČR

Klementinum, Praha 5. 1. 2026: Národní knihovna České republiky a Microsoft uzavřely společné Memorandum o spolupráci, které otevírá cestu k dlouhodobému partnerství v oblasti kultury, vzdělávání a efektivnímu využití moderních technologií. Cílem spolupráce je podpořit dynamický rozvoj digitálních kompetencí pracovníků knihoven a dalších kulturních institucí, akcelarovat uplatnění nejnovějších trendů umělé inteligence a podpořit vznik kulturně vzdělávacích projektů napříč celou Českou republikou. Projekt je součástí iniciativy AI National Skilling Plan společnosti Microsoft, jehož cílem je proškolit v digitálních dovednostech minimálně 350 000 osob.

Prvním a velice důležitým krokem spolupráce je rozvinout možnosti vzdělávání knihovníků v oblasti AI gramotnosti a klíčových kompetencí pro efektivní využití umělé inteligence. Naprosto klíčovým faktorem pro dosažení očekávaných pozitivních dopadů je nutnost zajistit transfer těchto dovedností i mimo hlavní město, do všech regionů, zejména těch, které se dlouhodobě potýkají se sociálními a demografickými problémy. Unikátní síť veřejných knihoven se pro tento cíl jeví jako ideální prostředník, neboť pracovníci knihoven patří ve svých lokálních komunitách k respektovaným profesionálům. Knihovny rovněž patří mezi důvěryhodné vzdělávací instituce a zároveň většinově disponují adekvátním počítačovým vybavením. Pokud se podaří jejich pracovníky náležitě podpořit v jejich AI rozhledu, pak může být další šíření těchto dovedností či využití AI služeb veřejností organickou záležitostí.

Generální ředitel Národní knihovny České republiky Tomáš Foltýn k tomu poznamenává: „*Moderní knihovny jsou v dnešní době přirozenými centry vzdělávání a hybateli využití digitálního obsahu. Kombinace digitálních*

knihoven obsahujících statisíce titulů a ambice tyto elektronické služby nadále rozvíjet i za využití moderních trendů umělé inteligence a jazykových modelů činí z knihoven vyhledávané partnery i pro globální lídry celosvětového technologického rozvoje, mezi něž společnost Microsoft jednoznačně patří.“

Nyní již probíhá průzkum vzdělávacích potřeb knihovníků, jehož výsledky pomohou připravit konkrétní a speciálně orientované AI vzdělávací akce nejen pro komunitu knihovníků samotnou, ale i pro jejich přirozené cílové skupiny, mezi něž jednoznačně patří děti a mládež, rodiče na mateřské či aktivní senioři. V roce 2026 se zároveň chystá první série online AI seminářů a v září během největší oborové konference Knihovny současnosti 2026 v Jihlavě i řada workshopů vedená odborníky ze společnosti Microsoft.

Knihovny jako most mezi kronikou a umělou inteligencí

Přestože debaty o vzájemné spolupráci a hledání synergických prvků mezi aktivitami Národní knihovny ČR a společnosti Microsoft probíhají již delší dobu, spolupráci se podařilo symbolicky odstartovat a smluvně ukotvit až v návaznosti na unikátní kulturně vzdělávací projekt Kosmas 900, jehož vyvrcholením byla mimořádná stejnojmenná výstava v Zrcadlové kapli Klementina. Během ní byly poprvé po 900 letech společně vystaveny středověké rukopisy Kosmovy kroniky. Právě zde bylo slavnostně podepsáno memorandum mezi Microsoftem a Národní knihovnou ČR.

„Stejně jako Kosmas před staletími předával znalosti široké společnosti, mají dnes knihovny, s podporou Microsoftu, pomoci překlenout digitální propast a zpřístupnit AI vzdělávání všem generacím,“ těší se na nový projekt Michal Stachník, ředitel společnosti Microsoft pro Českou republiku a Slovensko. Česká republika má nejhustší síť veřejných knihoven v Evropě, což je unikátní příležitost, jak nabídnout kurzy a workshopy i v menších městech a obcích. V Česku připadá přibližně 5 knihoven na 10 000 obyvatel, což je výrazně více než evropský průměr (cca 1,3 knihovny na 10 000 obyvatel). Počet knihoven je téměř stejný jako počet obcí v zemi. Knihovníci, kteří projdou školením, budou schopni vést AI semináře pro děti, rodiče i seniory, a stát se tak průvodci veřejnosti v éře umělé inteligence.

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

tisková zpráva

Proč by vás tento projekt měl zajímat?

- Jde o první rozsáhlou, dlouhodobou a systematickou spolupráci globální technologické firmy a klíčové národní kulturní instituce v oblasti AI vzdělávání.
- Projekt má konkrétní společenský dopad: cílem je proškolit stovky tisíc lidí a posílit digitální gramotnost napříč generacemi, sociálními skupinami i všemi regiony České republiky.
- Využívá unikátní infrastrukturu českých knihoven, které zasahují do všech regionů a mohou oslovit i znevýhodněné skupiny.
- Přinese inovativní formy vzdělávání a prezentace digitálního obsahu – od AI chatbotů po interaktivní výstavy, které propojují historii s budoucností.
- Otevírá prostor pro reportáže, rozhovory s experty i příběhy konkrétních účastníků kurzů.
- Je jednoznačným příkladem společenské odpovědnosti a inkluzivního přístupu k využití digitálních dat a informací obou organizací.

Kontakt pro média:

Martina Košanová

tisková mluvčí Národní knihovny ČR

ředitelka Odboru komunikace

martina.kosanova@nkp.cz

+420 602 811 320

Karolína Kříženecká

Communications Lead

Microsoft Czech Republic & Slovakia, Hungary

kkrizenecka@microsoft.com

+420 603 459 489